

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Kort Begryp Des Levens Ende Der Devghden Vande Weerdighe Joanna van Randenraedt Geestelycke Dochter Onder de Bestieringhe der Societeyt Iesu

**Huysmans, Daniel
Nerrincq, François**

T'Antwerpen, 1690

2. §. Bedenckinghe.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38005

geerigh was om te lijden, en hiel sy 't lijden dat haer aenghedaen wiert, niet voor vyantschap, maer voor vrientschap: ende wiert noch stercker aengepraemt tot dit ghebedt om datse haer selven ghemeynelijck veroordeelde, als eenighe reden ghegeven hebbende tot dit onghelijck, ende in haer woorden of wercken gheene genoeghsaeme voorfichtigheyt ghebruyckt hebbende. Wantse anderen veronschuldighde die teghen haer misdaen hadden, ende alleenlijck haer selven beschuldighde, als de eenighe oorfaecke van soodaenigh gheval.

Om meerder kracht aen alle de voorseyde ghebeden te gheven verfocht sy van eenighen besonderen Heylighen in haer bidden gheholpen te worden, die sy alsdan voor Patroon of Patroonerisse verkoos: soodaenighe Patroonen hier toe verkiesende, die besonderlijck dienstigh waeren tot het ghene sy voor-hadde, 't zy om datse uyttschijnende gheweest waeren in dierghelijcke saecken, 't zy om iet anders. Dit sy ghenoech van haer ghebedt in't ghemeyn: laet ons nu komen tot haere Meditatie, of bedenckinghe.

2. §.

Bedenckinghe.

DEn eersten Meester die haer gheleert heeft den gheest inwendelijck in Goddelijcke dinghen te oeffenen, is Godt self gheweest: daer nae is sy oock door menschen onderricht, ende leeringhen die de Meesters van't inwendigh gheestelijck leven voorschrijven. Sy voorderde in dese oeffeningen soo seer, dat alle haere wercken schijnen een gheduetighe bedenckinghe gheweest te zijn.

li. 2

Be

De stoffe van haer bedenckingen was ghemeynelijck het leven Christi, als het alder-volkomenste voorbeeldt van alle volmaecktheydt: 't welck sy niet alleenelijck diep-grondelijck en bemerckte, maer oock sorghvuldelijck in alle haer wercken naevolghde. Ghelijck eenen Schilder die de konste wilt treffen sich oeffent in het naevolghen vande uytgenomenste schilderyen: soo oeffende sich IOANNA in't overdencken des levens Christi: om haeren Salighmaecker volmaecktelijck uyt te drucken, in alle haer woorden, wercken, ende ghepeyfen. Sy was in dit stuck seer aerdigh, ende bevallijck: hebbende seer soete bemerckingen op al wat het leven Christi belanght: ende dese bemerckingen passende, op de voorvallende Feestdagen, Het sal dienstigh wesen, dat ick dies aengaende iet by brenghe.

Ten tijdt vanden Advent was JOANNA heel befigh, om in haere Siele als een stalleken te bereyden daer Christus soude herberghen, ende gheboren worden. Ende om dit bequamelijck te doen, versocht sy den raedt vande H. Maghet, ende vanden H. Ioseph; noodende de Moeder ende den Voestervaeder van dit Goddelijck kindt, om tot haere Siele te komen, ende dit werck wel te bestieren, op dat'er niet ontbreecken en soude: ende sy volghde alsdan de goede inspraecke, die sy door dese Hemelsche bestierders ontfongh. Sy leyde voor fundament ende grondt van dit stalleken, een diepe vernietinge van haer selven: ende langh ghegraven hebbende in haeren Niet, begoft sy den bouw op te trecken, door de Hope in Godt. Het kribbeken socht sy van alderley kostelijcke ghesteenten te maecken, uyt jeder gesteenten eenighen eyghendom

dom treckende, die ghelijckenisse heeft met eenige deught: ende dese deughden waeren de stoffe van't kribbeken. Ende midts dat dese ghesteenten met goudt moesten 't famen geheght worden, dit gout was de liefde. Soo dat alle dese deughden uyt enckele liefde van haer moesten gheoeffent worden, om eenen bandt met malkanderen te maecten. Aen dit kribbeken en mochten oock geene witte peerlen ontbreken. Soo verwoeghde sy dan by de voorseyde deughden de reynigheydt, die aen JESUS soo seer behaeght. Het stroy was al te herdt voor dat kindeken: soo moest sy dan een sachter en gemakelijcker beddeken vinden: dit beddeken was de gevoeghsaemheydt met den wille van een ander, ende de onderdaenigheydt tot haere Oversten: want den Saligh-maker op dese deughden seer geerne sijn ruste neemt. Inde plaetse vanden Esel stelde sy de lijdtfaemheydt, ende inde plaetse vanden Os de saghtmoedigheydt: om door beyde dese deughden het kindt te verwermen. Als den tijdt nu naeckende was, dat het Goddelijck kindt soude gheboren worden, soo moest het stalleken uyt-ghewasschen worden met tranen, om oock de minste vuyligheydt te weeren, ende alles op het aldernetste te bereyden: ende hier naer wierdt Hemel en Aerde van haer ghenoodt, om den nieuwen *Messias* te verwillekomen, als hy soude gheboren worden. Dit en gheschiede niet sonder datse dickwils haer selven in Godt verloor: maer dit laet ick nu daer, ende spreke alleenelijck van haere bedenckinge. Op den Kers-nacht sich vertreckende nae de kercke, eer de Misse begoft, stelde sy haer selven al achter de voeten vande Alder-heylichstn Maeghet, die sy aensagh als in Godt

op-ghetoghen doort'aenschouwen vande eeuwige gheboorte des Soons uyt den Hemelschen Vader : ende te famen slaende d'ooghen van haer verstandt op d'onbegrijpelijcke ende ongrondeerlijcke liefde van die groote Majesteit , die als de werelddt vol duysternissen ende koude was , in den duysteren nacht een nieuw-gheboren kindt heeft willen worden , om dese duysternissen te verlichten , ende dese koude te verwerpen. Het kindt gheboren zijnde , docht haer dats 'et hoorde schreyen , ende traenen sagh storten over onse sonden , die sy geerne met haer eyghen traenen af-ghedrooght soude hebben. Dan verbeelde sy sich , dat *Maria* het kindeken in doeckskens wondt , ende sy soude geerne oock hier toe wat by-gebroght hebben : maer aenmerckende haere armoede , en wist sy niet beter te schencken als eene suyvere meyninge ende liefde tot dit kindt , in alle haere wercken : offerende haer selven aende arme Moeder , tot eenen windel-bandt voor het kindeken. Hier by bemerkte sy oock de soete gheneghentheden die den Heylighen *Ioseph* aen dit kindt bewees , ende verklaerde de selve gheneghentheydt oock te hebben met alle de lief-hebbers van *Iesus* die der oyt gheweelt zijn , of fullen wesen. *Maria* self , soot scheen , sprack haer toe , ende seyde aen *IOANNA* datse in dese gheneghentheydt altijd soude volherden.

Daer naer verbeelde sy sich , dat *MARIA* het kindeken in doeckskens gewonden omhelfde , ende *IOANNA* socht oock te naerderen , om het selve eerbiedighlijck te doen. Daer-en-tusschen was 't tijdt vande H. Communie t'ontfanghen : wanneer sy haren Godt , voor ons mensch geworden , als uyt
de

de handen van *MARIA* onfongh, meer buyten als by haer selven. Met diergelijcke bedenckingen op de mensch-wordinghe des Heere onderhiel zy sich tot Licht-misse toe: ende diergelijcke staen in hare schriften oock voor ander Hooghtijden ende Feestdaghen beschreven, die ick hier niet en kan bybrenghen, of soude heele Boecken hier van moeten schrijven.

Sy heeft sich vele jaren gheoeffent inde bedenckinge vande vijf *VVonden Christi*: leerende uyt de wonde vanden slincken voet, de verstervinghen van alle natuerelijcke lusten ende sinnelijckheden: uyt de wonden vanden rechten voet, alle uytwendige moeyelijckheden geerne te verdragen: uyt de wonde vande slincke handt, sich voor een verwoepel van alle schepsels te houden: uyt de wonde vande rechte handt, geen en geestelijcken troost te willen genieten, maer in teghendeel alle verlatentheyt geerne te lijden; uyt de wonde des herte, alles te peysen, te spreken, ende te doen, in liefde, uyt liefde, ende door enckele liefde Godts.

Om dese bedenckingen profijtlijcker te maken, sloegh sy drymael daeghs hare Oogen op dese Heylige *VVonden*; s'morgens, s'noenens, ende s'avonts, s'morghens, leetwefen verweckende over alle hare voorleden misdaden: s'noenens, sich verweckende om de deughden kloeckelijcker te oeffenen, ende hier toe ghelegentheyt te soecken: s'avonts sich vereenigende met *Christus*, ende als dringhende in sijne wonden, met een vast betrouwen van door de selve krachtelijck geholpen te worden, om te volbrenghen al wat *Christus* van haer begeerde.

Op de naemen van *IESVS*, van *MARIA*, ende van *Ignatius*, hadde sy seer seldtsame bedenckingen. Soo dat

dat

dat den Heere haer eens verthoont heeft, dat dese dry namen in haer herte geschreven ende gedruyct stonden. VVaer door sy soo verheught was, dat-se niet en konde ophouden den Lof van dese namen te singhen: ende heeft self op die namen aerdighe ende vierighe gedichten gemaect.

Hare bedenckingen wierden dickwils veruoeght met eenighe lijf-kastijdinghe, passende op het misterie, dat'se voor hadde. By exempel: over peysfende de kaeck-slagen *Christi*, gaf-se sich soo veel kaeck-slagen, dat hare wanghen opswollen: overpeysfende de kruyslinge, rechte sy sich op een Kruys, ende pijnighde het midden van handen en voeten, als of die genagelt wierden: overpeysfende den dorst *Christi*, die sy dickwils overdocht, maer altijd sonder versaedt te worden, en scheyde daer niet af, sonder een droncksken van haer bloedt, door de discipline, te schencken aen haren Beminden, om sijnen dorst te laven.

Met dierghelijcke bedenckingen en onderhiel IOANNA sich niet alleenelijck inde Kercke, ende inde kamer: maer oock op de straeten. Op den vrijdagh was sy ghewoon te besoecken de Stalien der Passie, soo-men die noemt: ende alsdan innighlijck t'overlegghen de mysterien die daer voorghestelt worden. Dit doende, besproeyde sy de straten met haer tranen, die sy stillekens ende bedecktelijck over haer wanghen liet vlooden, wenschende tot dancksegginghe meer bloedt te konnen vergieten als sy water uyt haer oogen konde storten. Dan eens ontmoetende haer Moeder, wierdt seer beschaemt, om dat-se d'ooghen opgheswollen hadde van schreyen, ende verberghde haer selven.

Maer terstont verstont sy dese woorden van
Chri-

Christus: Ghy zyt beschaemt om dat-ghe medelijden met my hebt: en ben ick dan geen medelijden vveerdigh, daer-men my soo veracht? Naer soodanighe insprake, en heeft sy niet meer op menschen ghepast, maer sonder eenigh opsicht den vollen loop aen haer tranen ghegheven.

Uyt dit menighvuldigh overlegghen des levens Christi, behaelde JOANNA (buyten vele andere) dese twee vruchten. Ten eersten, dat al, wat haer overquam, haer niet swaer of lastigh en viel; want van haer lijden terstont vallende met haer verstant op het lijden Christi, stontse altijd beschaemt, om dat haer lijden onvergelyckelijck kleynder was, als het lijden Christi. Ten tweeden, dat-se boven mate ervaren was om een bedruckt gemoedt te herstellen: want-se terstont ter handt hadde uyt het leven Christi dat hier toe dienstigh was: het welck sy gebruyckte met sulcke bondigheyt van redenen, ende kracht van woordé, dat de menschen, die haer hoorden, niet alleenlijck herstelt, maer oock gedreven wierden om noch meer te lijden.

D'eerbiedinghe, die niet alleen seer profijtigh, maer oock noodigh is, als men handelt met die groote ende onbegrijpelijske Majesteit Gods, was in JOANNA soo uytnemende, datse overleggende de Goddelijcke teghenwoordigheyt, ende hare verworpenheit, dickwils verdwelmt, en als buyten haer sinnen was: verliesende alsdan haer selven door het overdencken vande grootheyt Gods, ende van hare kleynheit.

Dese eerbiedinghe en was in haer ghebedt niet alleenlijck inwendigh, maer oock uytwendigh, door d'oodtmoedighe ghesteltenisse des lichaems: 'twelck sy niet alleenlijck en booghde door het

K k

knie-

knielen, maer menighmael plat ter aerden wierp ; naer het voor-beelt van Christus, als niet weerdigh den Hemel t'aenschouwen, ende den vloer besproeyende met menighvuldighe traenen.

De langhdurigheydt van haer ghebedt was oock sonderlingh : want sy ghewoon was, van, alsse het gheestelijck kleedt eerstaenghenomen hadde, twee of dry uren achtervolghens te bidden, ja gheheele nachten hier toe te besteden, als dit haer toe-ghelaten wierdt. Naer d'afflijvigheyt van *Agnes* hare Meesterse was haer nacht-ghebedt ghemeynelijck vier uren langh. Vijf of ses uren achter-volghens op de knien te bidden, was haer seer ghemeyn: ende noch en was JOANNA alsdan niet versaedt, maer wierdt als met geweld af-gheruckt van het bidden. In haeren ouderdom, als de jaeren ende ghesontheydt, noch de lijf-kastijdinghen, noch eenighe uytwendighe wercken, toe en-lieten: brocht sy heele daeghen over in het ghebedt.

'Tis oock bemerckens weerdigh, wat sy ghemeynelijck in haer ghebedt van Godt versoecht: want haer meeste versoeck was, als sy de Passie des Salighmaeckers voor-hadde, voor hem, ende met hem te lijden: ende sy wist altydt iet besonders te vinden, ende eenigh lijden van Godt te versoecken, volgens het voor-ghenomen mysterie: ende wierdt van Christus dickwils verhoort. By exempel: bemerckende het ghekroont hooft vanden Salighmaker, quam haer te voren, dat ghemerckt het Goddelijck Hooft met twee-en-seventigh doornen, soomen seght, door-steken gheweest is, sy oock twee-en-seventigh uren dierghelijcke hooft-pijn soude lijden.

Sy versoecht dan dese pijn, ende haer ghebedt en

was noch niet vol-eyndicht, of begost foodanighe
hoof-pijnen te ghevoelen, dat het haer onmoghe-
lijk was het hoofd op te houden, ende tot alles on-
bequaem was, ten sy alleenlijk om Godt te danc-
ken over dese Goddelijcke jonste, aen haer onweer-
digh soo mildelijck toe-gheschickt,

Hoe tegen-strijdigh ende toornigh dat den hel-
schen vyandt teghen dese vierigheyt van JOANNA
geweest is, heeft hy dickwils opentlijck laten blijc-
ken, sich vertoonende in grouwelijcke ghedaenten,
ende op veelderley manieren trachtende haer ge-
bedt te stoorē, ende te beletten. Nu verscheen hy als
een Katte, nu als een Vercken, nu als een ander
Monster, schroomelijcke verbeeldingen haer voor
ooghen stellende. Nu riep ende huylde hy overluyt;
nu maeckte hy een ghedruys, dat het al daverde wat
inde kamer was; nu stiet hy haer; nu viel hy haer in
de ghedaente van een groote beest met de voorste
pooten op't lijf; nu bedreef hy andere spoocke-
rijen. Maer verre van daer dat JOANNA daerom
het ghebedt soude verlaten hebben; want door alle
dese helsche bevechtinghen wierdt sy, naer het ex-
empel van S. Antonius, meer aenghedreven om in
het selve te vol-herden. Sy bekent in haer schriften,
dat sy menighmael grooten schroom in diergelije-
ke gevallen gevoelt heeft, gemerckt dat sy vanden
duyvel soo grooten af-keer hadde, dat-se van hem
oock niet peysen en konde sonder grouwel: maer
verkloecte alsdan haer selven, denckende, dat Godt
almachtigh haer by-stont; dat de macht des duyvels
haer niet voordere en kost uyt-reycken, als Godt en
ghedooghde: dat-se door Godts kracht dit helsch
monster onder haer voeten kost verpletten; dat-se

noch meer moest bidden, om noch meerder spijt aen den duyvel te doen.

III. 9.

Beschouwinghe.

BEhalven de bedenkinghe is'er een ander ghebedt, dat verhevender is, 't welck Contemplatie of Beschouwinghe gheuoemt wordt: ende is een inwendigh gesicht des verstants vervoeght met een brandende liefde tot Godt, tot het welck alle sielen niet ontfanghen en worden, maer alleenlijk, die inde verstervinghe van haer selven, ende inde liefde tot Godt uytstekende sijn. Want ghemerckt dat dit ghebedt eene verheffinghe der siele is boven alle aertsche dinghen, eene besondere mede-deelinghe vande Hemelsche rijckdommen, eene minnelijcke omhelsinghe tusschen de siele en Godt, eenen voorsmaeck vande eeuwige wellusten; soo en wordt de deure van dit ghebedt niet geopent, dan aen verheven ende verstorven sielen. Den *H. Bernardus* beschrijft seer aerdighlijck, hoe dat vele godtvruchtige sielen trachten het beschouwende gebedt te bekomen, maer door d'onbestandigheydt van haere deughden hier toe niet geraecken: daer nochtans de **Bruydt**, dat is, eene siele die volmaeckter is, seer lichtelijck van den Bruydegom ontfangen ende binnen gelaten wort. Sijne woorden sijn weerdigh hier gestelt te worden, ende zijn dese, *(a) Sy loopen te samen. VVie? Sielen die vierigh van gheest sijn. De Bruydt die loopt: de maeghden loopen, die haer vergeselschappen. Maer die vieriger bemint, loopt si elder, ende komt eerder by den Bruy-*

(a) Bernardus Serm. 23. in Cantica.